

Aan de hand van praktijkvoorbeelden schrijven drie dierenartsen over ziekten in de melkveehouderij. Toon Meesters, werkzaam bij Vee & Arts Veterinaire Diensten uit Roosendaal, Hans Van Loo, verbonden aan de Universiteit Gent (en dierenarts te Merelbeke), en Annemiek Veenkamp van Dierenartspraktijk Flevoland wisselen elkaar af bij een beschrijving van ziekte tot behandeling.

Overmaat aan zout en drinkwatertekort leidt tot zoutvergiftiging

naam aandoening **zoutintoxicatie**

verschijnselen **van zenuwsymptomen (sufheid, spier- en stuiptrekkingen) tot acute sterfte**

oorzaak **te veel zout via voeding met gebrek aan drinkwater**

behandeling **trage vloeistoftherapie, waarbij het zoutgehalte traag wordt afgebouwd**

preventie **goede kwaliteit drinkwater, kunstmelk en elektrolytoplossingen aanmaken volgens de bijsluiter**

‘Probeer niet te lang te wachten, want het kalf doet echt vreemd, en het is van goede origine’, zegt de melkveehouder me nog aan de telefoon. Het blijkt om een kalf van tien dagen oud te gaan, uit een koe met een hoge lactatiewaarde.

Bij aankomst vallen me de uitgesproken zenuwsymptomen op: het dier is heel suf en vertoont ongecontroleerde spiercontracties en stuiptrekkingen. Een snel klinisch onderzoek leert me dat het kalf geen koorts heeft, niet uitgedroogd lijkt en lichte diarree vertoont. Op dit bedrijf krijgen alle vaarskalveren kunstmelk, maar vanwege diarree wordt de kunstmelk voor dit dier sinds gisteren aangevuld met elektrolyten. Hoewel ik de veehouder al vaak op het belang van vers water heb gewezen, is het er op dit bedrijf omwille van praktische redenen nog niet van gekomen om de jongste kalveren niet alleen van kunstmelk, maar ook van drinkwater te voorzien.

Op basis van de vastgestelde symptomen en de informatie over de voeding vermoed ik dat het hier om een zoutintoxicatie gaat. Aangezien de behandeling van een dergelijke patiënt nogal precisiewerk is, brengen we het kalf naar de faculteit Diergeneeskunde. Nadat een bloedstaaltje is afgenomen, wordt gestart met een trage intraveneuze vloeistoftherapie en krijgt het kalf gepaste medicatie. Al gauw blijkt uit de analyse dat effectief een overmaat aan zout in het bloed van het kalf aanwezig is. Drie dagen later

is het kalf aanmerkelijk beter en kan de vloeistoftherapie stopgezet worden.

Uiteraard was de veehouder gelukkig met de goede afloop, te meer omdat het om een kalf met een hoge genetische waarde ging. ‘Maar vertel me toch eens hoe het zover is kunnen komen’, vraagt de man. Ik leg hem het belang uit van een goede dosering van de elektrolyten en van het melkpoeder om de kunstmelk aan te maken. In kunstmelkpoeder en elektrolyten zit immers heel wat zout, dat bij verkeerd gebruik voor een overaanbod kan zorgen. Als het kalf daarnaast geen drinkwater aangeboden krijgt, kan het wel eens tot een zoutvergiftiging leiden.

Om de proef op de som te nemen, laat ik de veehouder een portie kunstmelk bereiden en vraag hem om er elektrolyten bij te doen. Ik neem een kleine hoeveelheid van dit mengsel mee. Uit labo-onderzoek blijkt inderdaad dat het zoutgehalte behoorlijk boven de veilige grens zit. Achteraf bleek de veehouder altijd iets meer melkpoeder en elektrolyten te gebruiken dan voorgeschreven. ‘Ze kunnen er maar deugd van hebben’, dacht hij, wat dus niet het geval was. Sindsdien is het protocol voor de bereiding van kunstmelk geoptimaliseerd en krijgen de kalveren steeds vers drinkwater ter beschikking. Daarnaast raadde ik aan om bij kalveren met milde diarree, naast de melk, één of twee extra voerbeurten met in water opgeloste elektrolyten aan te bieden.